

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21Co/263/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8716201044
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 01. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8716201044.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Elišky Wagshalovej v právnej veci mal. R. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom Fr. T. XXX/XX, D., v zastúpení otca právne zastúpeného Advokátskou kanceláriou Hudzík & Partners s.r.o., Mnoheľova 830/15, Poprad, zastúpenej v konaní Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Poprad, Hraničná 667/13, Poprad, proti rodičom: 1./ P. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom 1. mája XXX, D. Teplica, X./ P. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom Fr. T. XXX/XX, D., právne zastúpenej Mgr. Luciou Lorenčíkovou advokátkou Nám. Sv. Egídia 95, Poprad o prípustnosť zapretia otcovstva, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Poprad č.k.17C/33/2016-36 zo dňa 01.07.2016 takto jednohlasne

rozhodol:

P o t v r d z u j e sa rozsudok.

o d ô v o d n e n i e :

Predmet konania, argumentácia strán

1. Súd prvej inštancie rozhodoval o prípustnosti zapretia otcovstva podľa § 96 ods.1 Zákona o rodine. Maloletá R. prostredníctvom zákonného zástupcu - otca žiadala, aby súd pripustil zapretie otcovstva, ktoré svedčí otcovi zapísanému v jej rodnom liste.
2. Matka maloletého dieťaťa navrhla zamietnuť návrh s poukazom na to, že zapretie otcovstva nie je v záujme maloletého dieťaťa.
3. Kolízny opatrovník navrhol, aby bolo rozhodnuté v prospech maloletého dieťaťa.

Obsah napadnutého rozhodnutia

4. Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol rozsudkom č.k 17C/33/2016-36 zo dňa 01.07.2016 nasledovne: „I. Návrh zamietam. II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania“.

5. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že skutkovo mal za preukázané, že mal. R. D. je zapísaná v rodnom liste knihy narodení Matričného úradu Poprad vo zväzku XX, ročník XXXX, na strane XXX pod poradovým číslom XXX, ako otec maloletého dieťaťa je zapísaný P. J., nar. XX.XX.XXXX, ako matka P. D., nar. XX.XX.XXXX. Otec bol zapísaný do rodného listu na základe súhlasného vyhlásenia oboch rodičov maloletého dieťaťa. Rozsudkom Okresného súdu Poprad vo veci sp. zn. 7C/18/2014 sa P. J. domáhal určenia zapretia otcovstva k maloletej R. D.. Návrh bol zamietnutý z dôvodu, že uplynula 3-ročná zákonná lehota na podanie návrhu na zapretie otcovstva odo dňa narodenia dieťaťa.

6. Prijal právny záver, že vyslovenie prípustnosti zapretia otcovstva nie je v záujme maloletej R.. Otcovstvo k maloletej R. D. bolo určené súhlasným vyhlásením rodičov. Lehota na zapretie otcovstva v zmysle § 93 ods. 1 zákona o rodine uplynula. Otec zapísaný v rodnom liste dieťaťa vyslovil pochybnosť o tom, či je biologickým otcom dieťaťa, keď podľa neho matka dieťaťa sa v čase rozhodnom pre splodenie dieťaťa intímne stýkala aj s inými mužmi. Sám ale potvrdil, že s matkou dieťaťa sa v čase rozhodnom pre splodenie dieťaťa stýkal. Je zrejmé, že inštitút zapretia otcovstva zapísaný otec využil až v čase, keď matka dieťaťa uplatnila nárok na výživné pre mal. dieťa. Zapísaný otec žiadnym spôsobom nepreukázal dôvodnosť pochybnosti o tom, či je biologickým otcom dieťaťa. V konaní nebol preukázaný záujem dieťaťa na prípustnosti zapretia otcovstva.

7. Poukázal na ustanovenia § 96 ods. 1 zákona č. 36/2005 o rodine, § 35 Civilného mimosporového poriadku.

8. O trovách konania rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku.

Obsah odvolania otca a vyjadrenia účastníkov k odvolaniu

9. Otec podal v zákonom stanovenej lehote proti rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie. Navrhol, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil súdu prvej inštancie na opätovné rozhodnutie. V odvolaní uviedol, že na základe viacerých okolností vyplývajúcich zo znaleckého dokazovania a v odôvodnení uvedených v rozsudku má za to, že došlo k viacerým pochybeniam pri výkone rozhodovacej právomoci súdu. Má za to, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva, dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, zistený skutkový stav neobstojí pretože sú tu prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo procesného útoku, rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Súd v rámci procesu zisťovania skutkového stavu nesprávne zistil skutkový stav, ktorý bol základom pre nesprávne rozhodnutie vo veci samej, čím uprel mal. dieťaťu jedno zo základných ľudských práv a to právo uvedené v článku 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa poznať svojich rodičov a právo na ich starostlivosť. Súd zistil, že navrhovateľka má už 12 rokov a od piatich rokov svojho veku sa nestretáva s otcom, ktorý je zapísaný v rodnom liste. Napriek tomu, že pri súčasných možnostiach, kedy je možné s istotou potvrdiť, či je alebo nie je odporca biologickým otcom navrhovateľky súd svojím procesným postupom odobral právo na spravodlivý proces a uprel právo maloletej poznať, či je jej biologickým otcom odporca, a teda nesprávne posúdil všetky súvisiace okolnosti. Skutočnosť, že odporcovia sa stýkali sexuálne v rozhodnom čase pre splodenie dieťaťa ešte nedáva súdu možnosť konštatovať, že už vôbec nebol preukázaný záujem dieťaťa na to, aby bolo odmietnuté pokračovať v procese a následne dokázať, že navrhovateľka a odporca sú, respektíve nie sú biologickí príbuzní. Postupom súdu bolo všetkým účastníkom odňaté právo na následné preukázanie pomocou vedy, analýzy pre DNA preukázať biologický vzťah medzi navrhovateľkou a odporcom.

10. Kolízny opatrovník sa k odvolaniu písomne vyjadril. Navrhol, aby odvolací súd vo veci prípustnosti zapretia otcovstva rozhodol v prospech maloletého dieťaťa.

11. Matka maloletého dieťaťa navrhla, aby bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny. Uviedla, že sa stotožňuje s rozsudkom, záver súdu je správny, keďže záujem maloletého dieťaťa na tomto konaní nebol od počiatku daný a nebol ani preukázaný.

Hodnotenie odvolacieho súdu

12. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas, oprávnenou osobou - účastníkom konania proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, preskúmal napadnuté rozhodnutie a konanie mu predchádzajúce, keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie v zmysle § 387, ods. 1 zákona č. 160/ 2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

13. Súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností prijal správny právny záver vo vzťahu k neexistencii záujmu mal. R. na rozhodnutí súdu o prípustnosti zapretia otcovstva.

14. Vo vzťahu k odvolacím námietkam odvolateľa odvolací súd uvádza nasledovné dôvody. Podľa názoru odvolateľa súd prvej inštancie nesprávne zistil skutkový stav, ktorý následne bol základom pre nesprávne rozhodnutie vo veci samej. Súd prvej inštancie vychádzal zo skutkového stavu, ktorý má oporu vo vykonaných dôkazoch. Maloleté dieťa sa narodilo XX.XX.XXXX.. Rozsudkom Okresného súdu Poprad č.k 7C/18/2014 -21 bol návrh otca na zapretie otcovstva k maloletej zamietnutý z dôvodu, že uplynula trojročná zákonná lehota na podanie návrhu. Zrealizoval výsluch otca. Nie je možné prijať záver tvrdný odvolateľom, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam.

15. Neobstojí ani ďalšia námietka odvolateľa vo vzťahu k nesprávnemu právnemu záveru. Súd posudzoval splnenie základnej podmienky vyplývajúcej zo zákona, či zapretie otcovstva je v záujme dieťaťa.

16. Podľa § 96 ods. 1 zákona č. 36/2005 o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“), ak je to potrebné v záujme dieťaťa a ak uplynula rodičom dieťaťa lehota ustanovená na zapretie otcovstva, môže súd na návrh dieťaťa rozhodnúť o prípustnosti zapretia otcovstva. V tomto konaní musí byť maloleté dieťa zastúpené kolíznym opatrovníkom.

Podľa § 96 ods. 1 rozhodovanie o prípustnosti zapretia otcovstva po uplynutí zapieracej lehoty zveruje zákon do rúk súdu. Hmotnoprávnou podmienkou začatia takéhoto konania je preukázanie potreby záujmu dieťaťa na zapretí otcovstva.

17. V prejednávanej veci je nepochybné, že otcovi zapísanému v rodnom liste dieťaťa uplynula lehota na zapretie otcovstva. Súd musí v konaní o prípustnosti zapretia otcovstva preskúmať, či vyslovenie zapretia otcovstva bude v záujme maloletého dieťaťa i po uplynutí zákonom stanovenej lehoty. Návrh za maloleté dieťa podal otec ako jeho zákonný zástupca podľa § 28 ods. 1 písm. b) a 31 ods. 1 zákona o rodine. Súd prvej inštancie správne akceptoval zákonné zastúpenie dieťaťa zapísaným otcom v matrike pre podanie návrhu na začatie konania. Správne skonštatoval, že uplynula rodičovi dieťaťa lehota ustanovená na zapretie otcovstva. V ďalšom správne zisťoval či je potrebné v záujme dieťaťa vysloviť prípustnosť zapretia otcovstva.

18. Otcovstvo k maloletej R. bolo určené súhlasným vyhlásením zapísaného rodiča v roku 2004. Ide o prípad druhej domnienky otcovstva, ktorá sa uplatňuje až v prípade nesplnenia prvej a otcovstvo podľa nej vzniká až na základe súhlasného vyhlásenia oboch rodičov (§ 90 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z.). Otcovstvo je v takomto prípade založené na vedomom súhlasnom prejave vôle nielen otca, ale i matky dieťaťa týkajúcom sa ich rodičovstva, t. j. vychádza z vedomého prijatia rodičovstva obidvomi rodičmi. Prípustnosť zapretia otcovstva treba považovať za výnimočnú a je potrebné skúmať, či v prípade maloletého dieťaťa ide o jeho skutočnú vôľu otcovstvo zaprieť a či nie je možné to zamieňať so záujmami rodiča. Vždy je potrebné preskúmať záujem dieťaťa či je alebo nie je zapretie otcovstva v jeho záujme. V súlade s ustanovením § 96 ods. 1 možno prijať záver, že záujem dieťaťa sa vymedzuje ako záujem na usporiadaní takých rodinných vzťahov, ktoré by boli prospešné pre telesný, citový, rozumový, ale aj mravný vývoj dieťaťa. Záujem rodiča, ktorý je zapísaný v rodnom liste dieťaťa na zapretí otcovstva nesmie byť zohľadňovaný na úkor záujmov dieťaťa.

19. Otec vyslovuje pochybnosti o svojom biologickom otcovstve a poukazuje na to, že matka mala v rozhodnom období pre splodenie dieťaťa intímny vzťah aj s inými mužmi. Správanie matky má tiež vyvolávať dôvodné pochybnosti o jeho otcovstve. Matka prestala hovoriť maloletej o ňom ako o otcovi. S dieťaťom sa nestretáva už pomerne dlhú dobu.

20. Otec poukazuje na porušenie práva podľa článku 7 ods. 1 Dohovoru k tomuto je potrebné uviesť, že z tohto ustanovenia priamo nevyplýva, že dieťa za každých okolností má povinnosť poznať svojich biologických rodičov. Právo dieťaťa poznať svojich biologických rodičov podľa čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane práv dieťaťa je vo všeobecnosti spojené s jeho právom na zabezpečenie jeho výchovy a výživy biologickými rodičmi. Zodpovednosť predovšetkým biologických rodičov za zabezpečenie starostlivosti o

dieťa je v súlade so spoločnosťou, morálkou i právom v zásade akceptovaným princípom zodpovednosti, podľa ktorého by mal každý jednotliviec niesť zodpovednosť za svoje konanie, ako aj následky z neho vyplývajúce. Právo poznať svojich rodičov sa realizuje aj prostredníctvom ustanovenia § 96 ods. 1 Zákona o rodine, v ktorom sa realizuje právo dieťaťa podľa článku 7 ods. 1 Dohovoru. Záujem dieťaťa na poznaní svojich rodičov je daný vždy, ibaže je to pre dieťa celkom zjavne neprospešné. Úlohou súdu je preto vždy skúmať všetky okolnosti, z ktorých možno vyvodíť, či by zapretie otcovstva bolo v záujme maloletého dieťaťa, pretože jediným kritériom v konaní, kedy už uplynula zákonná lehota pre zapretie otcovstva je záujem dieťaťa na zapretí otcovstva. Otec tvrdí, že v rozhodnom období mala matka pomer aj s inými mužmi. Ďalej tvrdí, že vzhľadom na to, že matka zmenila svoje správanie, nedochádza k stretávaniu sa s dieťaťom. Vychádzajúc z obsahu rozsudku Okresného súdu Poprad č.k 7C/18/2014 -21 a následne z rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k 11Co 82/2014-46 vyplýva, že otec sa o maloletú dlhodobo nezaujíma. Zapierať otcovstvo začal až potom, čo matka podala návrh na úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu, keďže od jej narodenia neprispel na jej výživu. Vo svojej výpovedi pred súdom prvej inštancie uviedol, že sa s maloletou nestretáva od jej piatich rokov, má pochybnosti, či je alebo nie je otcom dieťaťa. V čase rozhodnom pre splodenie dieťaťa udržiaval intímny vzťah s matkou dieťaťa, ale matka mala vzťah intímny aj s inými mužmi, čo mu v tom čase nevadilo, lebo bol ženatý. Do roku 2013 neplatil výživné.

21. V prejednávanej veci je možné prijať záver, že existujú okolnosti, ktoré výrazne zoslabujú záujem dieťaťa na podanie návrhu na pripustenie zapretia otcovstva. Otec, ktorý je zapísaný v matrike uznal otcovstvo napriek tomu, že vedel o tom, že matka mala vzťahy intímne aj s inými mužmi (výslovne mu to nevadilo, pretože bol ženatý), napriek tomu, že o tejto vážnej okolnosti mal vedomosť a mohol predpokladať, že matka očakáva dieťa s iným mužom nepoprel svoje otcovstvo v zákonom stanovenej lehote, aj keď mohol vedieť, že dieťa mohlo byť počaté aj s iným mužom. Priznáva, že mu začalo prekážať, že je zapísaný v matrike ako otec po tom, čo matka od neho žiadala výživné na maloleté dieťa. V súčasnej dobe nie je označený žiaden iný muž, ktorý by mohol byť biologickým otcom dieťaťa. Od narodenia dieťaťa uplynula pomerne dlhá doba, existujú statusové pomery a je možné konštatovať, že zmena, ktorá by bola vyslovená, by mohla mať aj negatívny vplyv na ďalší vývoj na zabezpečenie výchovy a výživy dieťaťa.

22. Odvolací súd konštatuje, že zo všetkých zistených okolností prejednávanej veci, z ich zhodnotenia, vyplýva záver o neexistencii záujmu dieťaťa na usporiadaní rodinných vzťahov prostredníctvom inštitútu návrhu na vyslovenie prípustnosti zapretia otcovstva. Z viacerých rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v zásade vyplýva, že po uplynutí zákonných lehôt na zapretie otcovstva prevažujú záujmy dieťaťa na udržaní vytvorených rodinných väzieb nad záujmami otca na zosúladení právnej situácie s biologickou realitou. Európsky súd pre ľudské práva podľa tohto pravidla postupuje predovšetkým v prípadoch, ak sa preukáže, že sťažovateľmi neboli využité právne prostriedky zapretia otcovstva v zákonnej lehote zo subjektívnych dôvodov (napr. Yildirim proti Rakúsku, Rasmussen proti Dánsku a Kňákal proti Českej republike).

23. Nejde v tejto veci o situáciu, keď otec v zákonnej lehote nevedel o skutočnostiach, na základe ktorých by mohol úspešne zaprieť otcovstvo. Otec od momentu, keď sa o narodení dieťaťa dozvedel vedel, že nie je otcom, resp. mal pochybnosti o otcovstve, ale nevyužil možnosť poprieť otcovstvo v zákonom ustanovenej lehote. Neosvedčil žiadnu okolnosť, pre ktorú by sa mohlo javiť, že nemal dôvod pochybovať o svojom otcovstve a že o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že nie je otcom dieťaťa sa dozvedel až po uplynutí ustanovenej lehoty a preto nemal k dispozícii účinný prostriedok nápravy na zapretie otcovstva.

24. V prospech práva na ochranu stability rodinných vzťahov v záujme ochrany práv dieťaťa pred právom právneho otca na zosúladenie jeho biologického a právneho otcovstva sa ESLP vyslovil v rozhodnutí Európskej komisie pre ľudské práva vo veci Yildirim v. Rakúsko, (rozhodnutie o prijateľnosti sťažnosti č. 34308/96 z 19. októbra 1999), v ktorom však významnú úlohu pri jeho posúdení zohrala skutočnosť, že sťažovateľ s istotou vedel, alebo mal dôvody sa domnievať, že nie je biologickým otcom dieťaťa od jeho samotného narodenia, a pritom nepodnikol žiadne kroky k popretiu svojho právneho otcovstva založeného domnienkou. V súlade s touto judikatúrou ESLP postupoval vo veci Fašang proti Slovenskej republike, (rozhodnutie o prijateľnosti sťažnosti č. 54324/00 z 28. januára 2003), v ktorej konštatoval, že k porušeniu sťažovateľovho práva na prístup k súdu podľa čl. 6 dohovoru nedošlo vzhľadom na to, že sťažovateľ si bol ešte pred uplynutím zapieracej lehoty vedomý, že nie je biologickým otcom dieťaťa,

avšak svoj návrh na zapretie otcovstva podal až po uplynutí tejto lehoty. K obdobným záverom dospel ESLP aj v prípade Kňákal proti Českej republike, rozhodnutie o prijateľnosti sťažnosti č. 39277/06 z 8. januára 2007.

25. Z uvedeného je zrejmé, že ESLP posudzuje odlišne prípady vedomého založenia vzťahu otca a dieťaťa alebo nepopretia otcovstva právnym otcom už v zákonom ustanovenej zapieracej lehote napriek vedomosti právneho otca, že nie je biologickým otcom dieťaťa, resp. existencie pochybností týkajúcich sa jeho otcovstva k dieťaťu, a prípady, keď právny otec svoje otcovstvo popiera po uplynutí zapieracej lehoty, počas plynutia ktorej však nemal vedomosť o tom, že nie je biologickým otcom dieťaťa. To znamená, že podstatnou, resp. relevantnou je skutočnosť, kedy sa právne otec dozvie o nesúlade biologického a právneho otcovstva, resp. o skutočnostiach spochybňujúcich jeho otcovstvo. Až týmto momentom totiž právne otec, ktorého otcovstvo bolo založené zákonnou domnienkou otcovstva, získava možnosť vedome svojím rozhodnutím ďalej pokračovať v už založenom právnom vzťahu s dieťaťom a niesť z neho vyplývajúcu zodpovednosť za jeho výchovu a výživu (resp. zodpovednosť spojenú s jeho rodičovskými právami a povinnosťami) alebo využiť právne prostriedky na odstránenie nesúladu medzi právnym a biologickým otcovstvom.

26. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody, skutočnosti tvrdené odvolateľom v odvolaní nezmenili vecnú správnosť napadnutého rozsudku. Odvolací súd pristúpil k potvrdeniu napadnutého rozsudku postupom podľa § 387 ods. 1 C.s.p.

27. O trovách konania odvolacieho súd nerozhodoval s poukazom na ustanovenie § 57 CMP, keďže nebol podaný návrh na rozhodnutie o trovách.

Rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3:0

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).